

ՔԱՆԱՍՏԵՂՆԱԿԱՆ

ԱՐԵԱՆ ՁԱՅՆԸ

✱

Արրահամ նրստած էր վերանին դէմ,
Տըրտմութեան մէջ մեծ.
Արեւն հաւարած շղարշներն ոսկի,
Խոր համբաններէն ու ծըմակներէն,
Կը բալէր արագ իր պալատն անյայտ:
Ու պահն էր խաղաղ,
Գարնան հովերէն մեղմ խընկաւտուած:

Քերրոնի հրզօր, բայց թըշուառ իշխանն,
Գառնուկի ցերմակ գըզաթին նըստած
Կը նայէր տըրտում:

Ծառերու սիրտէն, հողէն, լեռներէն,
Մըսուք մ'անսովոր,
Ասեղ առ ասեղ
Իր միսերուն մէջ, եւ հոգիին խոր՝
Կը փորէր բաւիղն խուլ ըզմանքներու:
Հազիւ գիտէր թէ գարնան մէջ էր ինք,
Երբ ոգին անյայտ խորունկ ոյժերու
Կը բանայ ակեր:

Վաթսուն տարի էր որ կ'ըսպատէր՝ ան
Խոստացուած մանկան:

Վերանի մուտքին,
Նըստած էր մինակ,
Քերրոնի հրզօր, բայց թըշուառ արբան:
Իր հոգիին մէջ, վերջալոյս մ'ինչպէս,
Կարօտը անհուն ուշացող մանկան
Կ'ուռէր, կը մեծնար:

Վաթսուն տարիներ՝ եկան ու անցան,
Հընչեցնելով միշտ
Ձանգակը յոյսին արծաթաղօղանջ:
Սրբազան օրեր, յաւերժ հեռացած,
Որոնց մէջ յաճախ կը խօսէր Աստուած:
Ոչինչ կը մընար.

Ինք մահուան դիմաց,
Աւազահատ մ'էր հովերէն քըշուող,
Ոչընչութեան մեծ զառիթափէն վար:

Վաթսուն տարիներ, թափառեր էր ան,
Աշխարհէ աշխարհ,
Կըրելով իր մէջ երազն իր ցեղին,

Եւ ձայնը արեան որ ջրովէժի պէս
Կը յորդէր ահա,
Լեռներէն անդին իջնող արեւուն
Իրեւ արծազանգ:
Այժմ՝ ծերացած ու անմըխիթար,
Մայր երկրի կանչին հասակն իր հակած:

Ծառն իր ծաղիկով,
Թրուշունն իր ծագով,
Կը նային կեանքին:
Ի՞նչ էր իր մեղքը ողորմած Աստուած,
Որ այսպէս ունայն, ամուլ կը մընար:
Խոնարհ էր եղած, մանկան մը նըման,
Ինքսուն տարի.
Հոգին յարդարած Աստուծոյ փառքին,
Անոր մեծ ուխտին,
Ու համբաներուն՝ որոնց վերայէն,
Ալիք առ ալիք պիտի թաւալէր
Սերունդն իր արեան,
Համբանքներովը ծովի աւազին,
Երկնի աստղերուն:

Այժմ մահուան դուռ, ան կը դողդողար,
Ինչպէս է տըրած երբեմըն դողալ
Ծեր կազնիներուն:

Ափերով ծածկեց դէմքն իր մագաղաթ:
Քեբրոնի հրգօր, բայց թըշուառ արքան
Կուլար բարձրածայն:

✱ ✱

Երեք տարի վերջ,
Նոյն վերանին դէմ Արրահամ նըստած,
Կը դիտէր խաղը սեւաչուի մանկան:
Հագարէն ծընած Իսմայիլն էր ան:

Չունէր խըղճի խայթ,
Իրեն այսպէս էր կամեցեր Սառան.
Կա՞մքը Աստուծոյ:
Ութսուն տարի վերջ իր հոգին նորէն
Ճերմակ կը մընար:

Չունէր խըղճի խայթ,
Արեւին ներքեւ ապագային դէմ,
Արիւնէն ըլխած ծին էր անիկա,
Որմէ բացուէին պիտ՝ հովիտ հովիտ,
Անտառ առ անտառ,
Ժառանգորդները մեծ Իսրայէլին:
Ու անոր հոգին երկնի չափ մեծցած,
Կ'ըլլար տաղաւարը ապագային:

Երկու քայլ անդին,

Կ'արտասուէր Սառան,
Անգոր ու նախանձ:

Բայց արդար է Տէր,
Կանուխ անագան,
Բարութեամբ իրեն նայող աչքերուն
Կը բանայ իր դուռ:
Սառայի հոգին տարիներու հետ,
Տիրոջ խոստումի բոցին մէջ ըզգաստ,
Ապագայի մեծ հրաշքին կ'երթար:

Բայց արդար է Տէր,
Կանուխ անագան,
Կը բանայ իր դուռ:
Օր մըն ալ յանկարծ
Ամուլ Սառայի մէջ կը մարմնանար
Իր երազը կոյս,
Ջահի մը նըման որ դեռ չը յանգած
Կ'արծակէ բոցն իր,
Սառան մայր կ'ըլլար:

✱
✱ ✱

Վըրանին դիմաց,
Մամբրէի հըսկայ կաղնիի շուքին,
Կը խաղային գոյգ մ'աղուոր մանուկներ:
Աբրահամ նըստած էր վըրանին դէմ,
Կը դիտէր զանոնք:
Եւ իր ծեր հոգին
Խայտանքին մէջն այդ զըւարթ միսերուն
Ինքզինք կը մոռնար:
Վասնզի ոչ ծով, ոչ երկինք ու լեռ
Չեն շարժեր այնքան սիրտը զառամած,
Որքան կոհակներն մեր արիւններուն
Հագած այսպէս ձեռ:

Ճերմակ՝ դէմքն անոր,
Ձիւներուն ներքեւ:
Զոյգ այս սէրերու տեսարանին մէջ,
Դերագոյն, անմեռ,
Կը վարձատրուին,
Անթագ խորտակուած տարիներ բոլոր,
Տըխուր անցեալին:
Ժամանակն ու մահ, ներկան, ապառնին,
Շուքեր էին լոկ այս մեծ երազին
Կըտաւը հիւսող:

Աբրահամ նըստած իր վըրանին դէմ
Անոյշ կը ժրպտէր.
Կաղնիի շուքին, երկու մանուկներ
Կը խաղային դեռ:

Երբ Սառան տըժգոյն,
Մօտեցաւ իրեն,
Իր նայուածքին մէջ կ'այրէր, կը ծրխար
Հընոց մը նախանձ,
Կը դողար մարմինն:

Պէտք է որ մեկնին Իսմայիլ, Հագար:

Աբրահամ տըխուր նայեցաւ մանկան,
Որ դեռ կը խաղար:

Յաջորդ առաւօտ,
Ուղտերու վըրայ
Իսմայիլ, Հագար,
Անըստոյգ բախտին յանձնուած այսպէս՝
Կ'երթային հեռու, հեռու անապատ:
Այսպէս են ուզեր այս մեր աշխարհի
Կիները բոլոր,
Ամէն անգամ որ
Արեան ծայներուն ականջ են լարեր:
Անհուն է մայրը, ու չի բաշխուիր:

ԵՂԻՎԱՐԴ

ՆԱՅԷ՝ ԱՆՈՆՑ, ԽԵՂՃ ՇՈԳԻՍ...

Նայէ՛ անոնց, խեղճ հոգիս; չը մօտեցան ալ քեզի:
Այնուհետեւ որ լըռիկ, թըշուառութեանդ ուսերուն
Նետեցիր թեւդ, ու անզուսպ զայն զըրկեցիր..., ես լացի՛:
— Այն իղձերուդ՝ շատո՞նց ծեր, մութ սէրերուդ սարսըռուն...:

Դուն մընացիր քեզի հետ, աղքատութեամբդ հեռո՞ւն:
Ասոր համար ալ խեղճուկ, ամէն գիշեր, ո՛ւշ՝ անքուն,
Պըտըտեցար միս մինակ, համբուն վըրայ քեզի բաւ,
Որուն բովիկ՝ մերթ բըռնող, սեղմ խուցէն լոյս մը խոնաւ...:

...Ալ քեզ շատո՞նց են գըտած խոժոռ, ըստուեր մէջդ ամբողջ,
Պա՛ղ ալ, փախչող ու տըխուր, դուն քեզ համար վատաւողջ...,
Յետոյ, հեգնոտ՝ ծիծաղներ, որո՞շ, որ «Մեծ է անի...»:

Բայց զիշերուան թաթին տակ, նոճիներու շունչին մօտ,
Կենա՛ս, հո՞գիս, ու նայիս, վիշտ աչքերով քու աղօտ՝
Ջըղջիկ մը մերթ, լոյսին մէջ, կը լուայ փորն ու կ'անցնի...: